

Etenen sijaissynnytyškanta ei ratkaise eettisiä ongelmia lainkaan

Sosiaali- ja terveydenhuollon eettisen neuvottelukunnan uudistunut näkemys sijaissynnytyksen sallimisesta tietyissä tilanteissa (HS 23.9.2011) on erittäin ongelmallinen, nimenomaan eettisestä näkökulmasta katsoen. Etenen mukaan sijaissynnytys voitaisiin sallia joissain tilanteissa, joissa naiselta esimerkiksi puuttuu kohtu.

Sijaissynnytykseen liittyvät eettiset ongelmat liittyvät esimerkiksi synnyttäjän oikeuksiin, lapsen tilanteeseen riitatilanteessa, rahallisiin ja taloudellisten menetysten korvauksiin. Erityisesti kansanvälisiin sijaissynnytyksiin liittyy hyvin vakavia naisten hyväksikäytön ja lapsen juridiseen asemaan liittyviä ongelmia. Tästä syystä länsimaat pyrkivät löytämään sosiaalisesti kestäviä sijaissynnytyjärjestelmiä kotimaassa.

Sijaissynnytyksen rajaaminen vain tietyille ihmisryhmälle ei ratkaise millään lailla sijaissynnytykseen liittyviä eettisiä ongelmia. Se tietysti rajoittaa sijaissynnytysten määrää Suomessa, mikä ei kuitenkaan ratkaise edes Suomessa tapahtuvien sijaissynnytysten eettisiä haasteita eikä myöskään vähennä eettisesti riskialttiimpia kansainvälisiä sijaissynnytyksiä. Etenen kanta tuntuukin yritykseltä päästä vaikeasta kysymyksestä liian helpolla.

Esimerkiksi selittämättömästä hedelmöittymisen ongelmasta kärsivän naisen tilanteessa sijaissynnyttäjän käyttämiseen liittyy täsmälleen samat eettiset ongelmat kuin tilanteessa, jossa naisella ei ole kohtua. Myös esimerkiksi miesparin sijaissynnytyjärjestelyyn liittyvät eettiset ongelmat ovat täsmälleen samat kuin kohduttoman naisen tilanteessa.

Etenen ja oikeusministeriön tuleekin löytää eettisesti perustellut ratkaisut sijaissynnytyksen todellisiin haasteisiin, ei tyytyä ratkaisemaan ongelmia näennäisesti rajaamalla mahdollisuus vain tietyille perheille. Lakiuudistusta pohtimaan täytyy selvästi asettaa työryhmä, jossa tarvitaan myös Sateenkaariperheet ry:n asiantuntemusta.

Juha Jämsä
perhesosiologi
puheenjohtaja
Sateenkaariperheet ry